

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. De absoluta impotentia dæmonum damnatorum bene per pœnitentiam,
aut alium actum moralis virtutis operandi sententiæ, ac de pœnitentia
conclusiones.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

CERTAMEN III.

De absoluta impotentia demonum damnatorum bene per penitentiam, aut alium actum moralis virtutis operandi sententia, ac de penitentia conclusiones.

Agimus de absoluta, & antecedente impotentia ad penitentiam absolute bonam, quemvis moralium actum simpliciter honestum. De impotentia enim consequente damnatis adesse certum ex dictis est, cum nullum actum honestum simpliciter, atque nullam ex parte vitiatum, sit de facto, ut diximus, habitum; eorum vero omnium actuum negatione necessitas consequens illos omnes non habendi, & consequens impotentia habendi aliquem inducitur quidquid enim absolute non est, ex suppositione quod non sit, necesse est non esse, & impossibile est esse, necesse non essendi, & impotentia essendi consequente rei absolutam negationem, cum Aristotele, Boetio, Anselmo aliisque Patribus tota Philosophia & Theologia testatur. Dissimus autem certamini nullo questionem impotentiam demonum ad veram, ac bonam absolute penitentiam ad questionem impotentiae boni affectus actus, & operis simpliciter honesti moraliter efficiendi, atque praestandi: quia actus penitentiae solum de admissio, seu commissio à demonibus peccato, ob quod fuerit damnatus, esse potest: ac proinde impotentia absoluta penitentiae praestito, & secundum se sumpta est, quæ actum solum penitentiae facit absolute impossibilem, non vero aliarum omnium moralium virtutum actus impossibiles ante eadem absolute, & simpliciter reddit, ut de se patet: siquidem impotentia ad unum determinate actum in specie, vel individuum, diuersos non excludit, quare amplior de impotentia ad omnes actus, virtutum moralium simpliciter honestos, & absolute bonos moraliter questio est quam sit questio de absoluta, & antecedente impotentia demonum ad bonum simpliciter, & absolute honestum actum penitentiae de peccatis admissis. Insuper hanc impotentiam ex diuerso principio à Thomistis Dominicans pluribus inducitur: nempe ex physica demonum inflexibilitate à proposito semel concepto, ac semel habita deliberata voluntate, quod est falsum non esset, ut supra ostendimus) ad aliarum virtutum moralium, contra quas demones non deliquerunt, actus nullatenus impotentiam in eis probaret. Similiter de damnatorum demonum obstinatione, & obduratione (in quocumque iuxta dicenda constat) duplex questio diuidi debet. Nempe de obstinatione in malo iam à se facto. Quæ eadem est, atque obstinatio ad non penitendum de peccato admissio; alia vero questio est de obstinatione ad malum actum, & opus quocumque demones damnati (& idem est de damnatis hominibus) acturi aliquid denuo, vel in materia virtutis quauis operaturi libere sint: absque libertate enim actus peccati esse non potest.

2. Denique questiones de impotentia absoluta honestæ, ac bonæ absolute penitentiae de antea peccatis, & de impotentia aliud quodvis absolute, & simpliciter honestum operandi antea ad questiones de obstinatione, in malo, siue actio, siue vterius agendo examinanda sunt: quia ex illarum examine, & decisione harum decisionum recte multum lucis affertur, confusioque, quam utraque simul disputantes, ac definiens incurrunt facile vitabitur. Inter questiones vero de impotentia ad actus bonos absolute, & simpliciter illa præcedit, quæ ad actum penitentiae est. Tum quia ex parte obiecti limitator est, & angustior, cum actum speciei vnus determinat: ea impotentia respiciat, & excludat, non vero vllum vterius actum virtutum reliquarum, unde etiam ad actum penitentiae damnati demones impotentiam habere deprehendantur, ad reuocatum virtutum actus habere impotentiam similem non

Christoph. de Ortega de Deo vno, Tomus II.

conuincuntur, quare, & illa angustiore questione examinata, ac definita amplioris huius de impotentia, ad omnium virtutum actus simpliciter, & absolute bonos, & honestos examini, & decisioni locus relinquatur. Tum etiam, quia angustior illam de impotentia penitentiae aliqui ex peculiaribus principiis decidendam volunt (ut proxime de Thomistis pluribus dicebamus) ac fors alij ex aliis, quæ ad impotentiam actuum aliorum ad virtutes alias spectantium, extendi nequeant, volent definiri. Quod ipsum de obstinatione in malo commissio, & in malo deinceps committendo censendum est. Porro questionem de impotentia alterutra penitenda est vulgaris impotentiae diuisio in physicam, & moralem. Physica impotentia est, quæ ne cum summa quidem difficultate agere aliquid physice, & realiter absolute possumus. Moralis vero, quæ est physice, & realiter agere illud absolute possumus à Deo tamen impense, ac vehementer ad non agendum, vel oppositum agendum ex parte actus primi, vel detinemur, vel impellimur, ut summa, ac vix superabili difficultate illud agere possumus, ac imprudenti, & communi cordatorum estimatione, quasi physice impotentia in ordine ad id agendum, videatur æquiuale. Questionem autem hanc ad actus absolute honestos, & simpliciter bonos restringi, quin ad eos, ut absolute merituros gratia, & gloriæ questiones extenderem: quia, etsi pactum Dei de premio reddendo, (quod respectu damnatorum abest, ad meritum absolute tale in mea, & meliori Theologia nõ requiritur: at vero via status omnium sententia requiritur, qui æque dñatis, ac beatis omnibus eorumque operibus deficit: quare, etsi bonis intrinseca honestas, & laudabilitas ipsi identificata non deficeret, meritum tamen absolute gratia, & gloriæ deerit: nec condignum solum, quia à damnatis inimicis non autem à iustis, & adoptiuis filiis progrediuntur (quorum dignitate ad supernaturalium premiorum condignitatem, eorum opera eleuentur) sed nec congruum, cum ex Dei decreto, gratia, & gloria damnatis sit impossibilis: ad impossibile autem nulla conducentia, congrua adhuc, & tenuissima esse potest. Idcirco, Ioan. 9. Christus Dominus aiebat: *Veni nox in qua nemo potest operari.* Operatione scilicet salutaris, & quoquo modo vtili, & conducente ad salutem.

3. His præmissis in prima questione de impotentia demonum damnatorum ad actum quemvis simpliciter bonum penitentiae de actu prauo admissio, physicam absolutam impotentiam adesse illis docent qui vniuersim impotentiam physicam ad cuiusvis virtutis actus illis assignant, & ad actum penitentiae determinate, & specialiter citati Dominicans Thomistæ, ex principio illo suo de physica naturæ, & voluntatis Angelicæ, à semel concepto deliberato affectu immobilitate supra q. de loco penitentiae demonibus viatoribus à Deo dato, ita reiecto, ut vteriori impugnatione non egeat: alij vero ex principiis cuiusque peculiaribus, ut vniuersim ad omnem actum absolute bonum eis potentiam absolutam physicam, neque, quos singulatim de eam vniuersali ea questione agentes recensimus, eorumque fundamenta, omnia, & singula examinabimus, & confutabimus plerumque. Sunt autem ad rem præsentem, summam relati, vel odium Dei independentem à demonum libertate, vel habebimus impotentiam vehementissimam ita etiam infusus, vel Dei decretum denegantium cõcursum ad penitentiam actum, quidque aliud præfatis simile. Contra vero Doctores reliqui physicam impotentiam absolutam actus omnis honesti absolute & simpliciter boni penitentiae de antea peccatis damnatis Angelis negant, atque absolutam ad aliquos cuiusmodi actus potentiam physicam concedunt, qui ad omnes virtutum moralium actus quia ex perfecta charitate supernaturali non elicitos potentiam physicam absolutam in damnatis Angelis admittunt. Doctores recensendo inferius, dum generalem eam questionem verlabimur: ex his vero Doctoribus plerique impotentiam moralem antecedentem, & absolutam ad omnes actus simpliciter, & absolute honestos, quare, & ad penitentiam actum in damnatis demonibus recognoscunt. Ita expresse Soarius citato libro octauo, capite octauo, Arriaga citata disputatione vigesima quinta, sectione quinta, subsect. 2. num. 30. §. Respondet tamen alios antiquiores scholasticos ex Soario referens, quorum mentem in ea generali questione ex Vasquez

intelli-

quinto, §. *Præsumimus enim*, & numero decimo sexto, & decimo septimo, à linea. *Propter hoc arguimus*, ubi eo solum impotentiam demonum bene operandi in statu damnationis, ab impotentia eorum, & reproborum in statu viæ distinguit: quod illis ex lege Dei ipsis nota, auxilia congrua ad bene operandum denegentur; secus ipsis, & reprobis reliquis pro statu viæ, etsi eis pro utroque statu ad honeste moraliter operandum, sufficientia, quibus potentia antecedens & absoluta, ac simpliciter talis constituitur à Deo donentur. Ita intellegendum merito Valsequez sequitur Alarcon citato tractatu sexto, disputatione nona, capite sexto, numero sexto, addens numero, 9. differentiam aliam potentie antecedentis demonum, & reproborum hominum in viæ ab ea, quam in statu damnationis habent, de qua aliquid inferius dicemus: id ipsum docet Scotus, ubi proximo, capite nono, numero septimo. Ariaga citat, disputatione vigesima quinta, subseccione secunda, numero trigesimo, §. *Respondetur tamen*, ubi demonum impotentiam ad bene operandum morale solum admittit, quam solum à magistro sententiarum, de reliquis statim citandis negatam refert, non autem absolutam potentiam physicam bene operandi in statu damnationis. Communis horum duorum ratio, Quia libere demones damnati peccant, alioqui non peccarent: ergo cum potentia absoluta non peccandi, ac bene operandi, sine sufficiente cogitatione retrahente à malo, & inducente ad illud, vel inducente ad bonum, & retrahente ab illo, verum hæc adeo communis ratio æquiuocatione æque communi huius difficultatis, & confusione cum alia de oblatione demonum in malo (de qua scilicet nos certamine quarto.) sine impotentia eorum ad vitandum peccatum, profus nititur: cum hic de potentia vel impotentia absoluta, & antecedente ad opus, seu actum, omnem, & quemvis virtutis moralis, præcise, quæ bonum de se, & obiecto, & circumstantiis, absolute, & simpliciter, & vniuersim disponentis, non autem, quæ alius ille præceptus est, & eius omisso peccatum; quo solum casu præfata ratio vim habet, non autem pro actibus non præceptis moralium virtutum simpliciter, & vndequeque bonis, & honestis, ut plerique actus moralium virtutum respectu demonum damnatorum sunt (multoque plures, quam respectu eorum, & hominum in statu viæ) quibus earum virtutum pro hac solum vel illa occasione percipiuntur. Imo Valsequez citata disputatione quadragesima prima, capite primo, numero primo, §. *Hæc opinio sine*, & Ariaga citat, sectione quinta, subseccione tertia, numero quadragesimo, §. *Dices hanc solutionem* earum, aut nullum, earum virtutum, actum esse damnatis præceptum merito docet, quare præfata ratio ad paucos moralium virtutum actus, vel potius nullum, absolutam potentiam physicam in demonibus probaret, cum de omnibus sit quæstio, & decisio.

7. Secunda sententia, non solum moralem impotentiam demonum absolutam ad actum omnem, & quemvis bonum simpliciter virtutis moralis, sed physicam censet. Ita magister, in secunda disputatione septima, capite, *Nunc ergo* sanctus Thomas ibi, questione prima, articulo secundo, Ricardus articulo secundo, quæstione secunda, Gregorius questione prima, articulo secundo, Agidius questione prima, articulo secundo, Capreolus questione prima, articulo primo, conclusionem secundam, Maior questione prima, conclusionem quintam, Marfil questione quinta, articulo tertio, Holcot, questione quarta, littera RR. Gabriel questione prima, articulo primo, Okam, questione decimanona, & quodlibet, 2. q. 14. ferrara, 4. contra Gent. cap. 91. Caietan. 1. p. q. 64. artic. 2. Et Dominici Thomistæ Recentiores, quibus consentiunt Molina quæst. 64. articulo secundo, disputatione secunda, §. *Dubium est hoc loco*. Granad. tractatu decimo quarto, disputatione tertia, atque alii apud ipsos. Certe moralem demonum impotentiam ad bene moraliter absolute, & simpliciter operandum, ne doctores quidem sententia primæ damnatis Angelis, aut hominibus negant. Volunt autem ex eis aliquid nil amplius, quam moralem impotentiam ex auctoritate ponatur, quas continetur à Deo vindice scelerum

Christoph. de Ortega de Deo Vno, Tomus II.

patiuntur, passurosque æternum certo sciunt: & subinde bonorum operum suorum inutilitatem, ob quod odio, invidia ira que ardentissima in Deum flagrant; damnatis demonibus ad bonum agendum à Doctoribus pro hac sententia secunda citatis affigi, quare eos cum prima sententia Doctoribus conciliari facile posse æstimat ubi proxime Præpositus hostet. & concordet inter se fuisse supponit Ariaga ubi proxime; falluntur tamen. Plerique enim ex Doctoribus secundæ sententia de impotentia physica absoluta loquuntur, ut patet ex rationibus, quibus suam conclusionem probant. Marfilus enim, etsi conclusionem de facto solum proponat, & Paludanus citatus pro secunda hac conclusionem à Soario supra, q. 16 & Molina, quibus fauet Scotus apud Ariagam sect. 4. §. *Ideo tertio* eam probant: quia Deus concursus suum generalem vti ad quemvis actum essentialiter ex parte actus primi requiritur ad opus nullum absolute, ac simpliciter honestum dñatis demonibus, nec præparat, nec offert, sed de se, & independentem ab usu libertatis eorum, denegat, & subtrahit: quod impotentiam physicam ipsorum absolutam, ad bonum, quemvis actum absolute honestum ipsis facit. Quod probabile censet Soar. n. 13, &c. 14. n. 23. & Alarcon, proxime, n. 13. §. *Et tandem* poterat, & n. 14. §. *Sicut ergo* Deus. Ariaga sect. 5. subsect. 4. sine imo satis, & valde probabile Okam, & Gabriel relati ab eodem Ariaga, sect. 6. subsect. 1. n. 48. §. *Sic undem* modus, probant, quia Deus se solo, & independentem à libertate voluntatis (imo diues physica actiuitatis de quo postremo nil ad præsentis questionis decisionem curandum, odium sui damnatis demonibus perpetuo vehementissimum infundit & conservat, ex quo prius natura, quam de actu bono, vel malo delibet, ut nil Deo displicens fugiant, vel placens, quale bonus absolute actus est, prosequantur necessitati, & determinati sunt: ac proinde impotes absolute boni aliquid, & honesti exercendi, siquidem in requisitis ad honestatem absolute talem præcipua est finis bonitas, quæ in Deo est, nequique, cum præsupposito eius odio actione aliqua simul intendi, ac physice componi. Hæc etiam ratio physicam impotentiam nec solum moralem probat. Huic rationi affinis est ratio Gregorii, cui etiam Gabriel subscripsit, perpetuæ mormurationis, & blasphemie in Deum vindicem necessario oritur ex dolore perpetuo cruciatum, necessario etiam à damnatis concepto, cum qua mormuratione & blasphemie actus simpliciter bonus est incommensabilis. Quarta ratio cuius meminerit, Scotus, & Gabriel, fuit Gregorius, & Holcot. Quod, scilicet, à Deo infundatur iustissimus habitus in malum inclinans, & determinans ac damnatorum libertatem physicam creatam, & finitam, ac subinde aliqua tandem intentione inclinatione ad vnum extremum auferibilem à voluntate, ut nequeant physice ferri in extremum aduersum: ex eius vero habitus infusi determinatione voluntatis damnatorum demonum ad malum, implicat eos ad bonum absolute, ac simpliciter honestum ferri absolute posse. Hæc etiam ratio physicam impotentiam illorum absolutam, & antecedentem ad vllum actum simpliciter honestum probat. Quinta demum ratio sancti Thomæ, Capreoli, Caietani, Ferraræ, citatis locis, & aliorum recentiorum Dominicanorum idem etiam probat. Aiunt enim omnem damnatorum Angelorum voluntatem esse propter finem, quem tanquam vltimum, & vniuersalem, nec solum, ut particularem, actu prauo, ob quam damnati sunt, sibi constituerunt, saltem virtualiter reliquis aliis eorum actibus necessario intentum quatenus voluntates particularem bonorum, vltimi finis, nempe beatitudinis sibi ab vnoquoque Angelo præstitutz voluntatem, necessario saltem virtute participant.

ff. 2. CERT.